

Lenth senket av leptorøyer

De fleste sportsfiskere forbinder røye med Nord-Norge, golde vann og is til langt ut på forsommeren. Men denne kaldvannssæringen kan også forårsake heftig tørrfluefiske i Oslomarka i juni. Her er historien om da tørrfluepurist Lars Lenth ble fisket i senk...

Sommerstid svømmer Markarøyene gjerne på kaldt vann, metervis under overflaten. Men i vannet der arten i sin tid ble introdusert i Nordmarka, vaker den som besatt på klekkende myrdøgnfluer de første to ukene av juni, til tross for at overflatevannet kan nærme seg badetemperatur.

I dette bynære vannet popper de første små myrdøgnfluene opp kvart over elleve. Ikke 11.05 eller 11.23, men 11.15 – presis. Det var fiskekompis PH, som først kom med påstanden, etter å ha observert fenomenet så mange ganger at han mente å ha belegg for å framlegge det som et postulat. Utsagnet er blitt satt på prøve så mange ganger at vi betrakter det som en sannhet.

Da jeg skulle introdusere Lars Lenth for fenomenet i forbindelse med opptakene til filmen «Tørrfluelandet 2», svettet vi derfor mer enn vanlig

Jakt & Fiske

AV LARS NILSSEN
TEKST OG FOTO

En utslått Lars Lenth, her om bord i superfarkosten Starhawk II, må innse at artikkelforfatteren har fisket ham i senk.

Når leptoen klekker som verst kan du komme i kontakt med røye av anselig størrelse, selv i Nordmarka.

Lepto

Ikke noen stillevannsdøgnflue gir så heftige vakorgier som den lille myrdøgnflua – *Leptophlebia vespertina*. I motsetning til mange andre døgnfluearter, som er sære på habitatet, finnes den over hele landet, fra dype tjern til blanke sjøer. Den er dog ingen tilhenger av for høy ph, erfaringsmessig liker den seg best når vannkvaliteten heller mot det sure, med en ideell ph like under 6.

Når på forsommeren klekkingene starter, varierer med breddegrad og høyde over havet. I Oslomarka begynner ballet i overgangen mai/juni. Kjenner du vannet ditt og vårsommer er i normal rute, kan du stille klokka etter når de første individene dukker opp som duns på overflaten.

Luftboblene tydet på at fisken har brutt overflatefilmen i matsøket...

i motbakkene opp fra Hakadal. Noen dager kan 11.15 fortone seg som svært tidlig (husk at vi hadde våknet i egen seng i urbane strøk) og dette var en slik dag. Det var så vidt vi rakk fram i tide.

Lenth er tørrfluepurist, et dykk ned i puppeboksen, eller klekkeravdelingen i fluevesten, sitter følgelig langt inne. Desto viktigere å være på plass i starten på en leptoklekking. Da tar fiskene duns i langt større grad enn seinere på dagen, og i vann hvor det finnes både ørret og røye, er det alltid ørreten som er først på ballen, trolig fordi den er smartere enn røya.

Storeslem

De første vakene brer seg på kastehold i det vi svette og andpustne småløper over Middagshøyden og rangler ned mot Flatsodden. Som den gentleman jeg er får Lenth starte. Han var jomfru når det gjaldt lepto og Marka, men skulle spre entusiasme for fenomenet foran kameraet under opptakene dagen etter. Det var viktig å gi mannen en flying start, forhåpentlig også en fin førstefisk.

Det straffer seg å være raus. Kvar-

teret etter kan en godt over middels overlegen navnebror skilte med tre stykker dunsfangete ørreter med en totalvekt på 2,8 kg. At min pers i vannet var 870 gram etter et snes turer, gjorde bragden til en knockout, en parademarsj i tilstedeværelse og riktige valg.

Lufta var mildt sagt gått ut av ballongen. Lenth var fornøyd, kunne gjerne bli litt til, men dette var jo for lett! Hvor lå egentlig utfordringen?

Jeg ymtet fram på om at røyene snart kom i bettet, men bare ordet fikk storfiskeren til å se på meg med et rart blick. Røye skulle i løpet av de kommende to ukene bli et skjellsord i vokabularet hans.

Voldsom vakaktivitet

Dagen derpå gikk lepto-opptakene greit, men vi fikk selvfølgelig ikke noen gjentakelse av dagen før hvor Lenth hadde stått for en av Nordmarkas mest spektakulære fangster, vel å merke siden krigen. Etter storeslemmen og sin første leptodag var imidlertid Lenth tent på stillevannsfiske, og var derfor ikke tung å be med på ny nordmarkstur noe seinere.

Selv var jeg sugen på revansj. Det Lenth ikke visste var at jeg hadde avlagt vannet to turer i mellomtiden, og konstatert at det var en voldsom vakaktivitet rundt øyene. Røyestimene formelig slikket strandsonen rein for bugs. Svært frustrerende.

Jeg hadde derfor gått til innkjøp av et nytt verktøy. Et verktøy som ikke bare utvidet min aksjonsradius betydelig, men også gjorde at jeg kunne fiske der alle andre enn bellygutta bare kunne drømme om å komme til. «Starhawk II» kostet dessuten kun 220 kroner på Esso'n på Tveita, inkludert moms, årer og pumpe. Rett og slett et røyverkjøp det var idiotisk ikke å ta to av.

Bofors krok 16

Den nærmeste øya er kun 40 meter ute, utenfor rekkevidde med fluestanga, men likevel nær nok til å få oversikt med kikkerten. Selv om ørreten tidvis kan stime når klekkingene er på topp, var det ingen tvil; dette var røyeland!

Røyene svømte rolig i grupper på fire – seks fisker, og dannet ovale sirkler i vakmønsteret. Vakene minnet

De sære nordmarksrøyene bidro sterkt til at den tidligere tørrfluefanatikeren Lars i dag kan akseptere at deler av flua stikker under vann. Hvis det er helt nødvendig ...

Da røyene kom i gang rundt øya mi, ble det rått parti.

gjør ikke akkurat saken bedre. Jeg er redd det aldri vil skje igjen, men etter hendelsen har Lenth endret seg. Noe. Han har blitt mykere i kantene, og har akseptert at noen ganger må du bare under vannfilmen med *kroppen til flua*, for å få fisken til å ta.

Jo da, han krocket omsider en røye på tørt som var to centimeter større enn min største. Medaljen utdeles som kjent til mannen med den største fisken, men avstedkom verken en liten knert eller et smil. Lenth innså at han var fisket i senk. At han hadde krocket premiefisken i halen, gjorde fadesen optimal.

Jeg skylder fortsatt min ekspertvenn en Burgund av edel årgang fordi han på rekordtid og via telefon utviklet, bandt og lot meg teste verdens beste leptoklekker.

Den intense gleden over å knekke en fluekode kjenner alle som har opplevd det. Jakter du på denne type opplevelser kan røya anbefales. Trolig er det ingen annen art som kan være så selektiv på et insektstadium – iallfall når vi snakker lepto!

”*Dagens største fisk avstedkom verken en liten knert eller et smil. Lenth innså at han var fisket i senk.*”

mer om fjærmyggsuping etter krok 22, enn leptosnasking. Selv om det tidvis sto mengder av duns på overflaten fikk de være i fred, alle som en.

Først var jeg overbevist om at nymfer tett oppunder filmen sto på menyen, men med små luftbobler liggende igjen i kjølvannet av stimene, ga teorien en brist. Luftboblene tydet på at fisken har brutt overflatefilmen i matsøket. Ved nærmere studier så jeg de små fyrstikkhodeliknende objektene – som stadig forsvant ned i røyekjeftene!

Etter en kjapp telefonkonstellasjon med ekspertisen var fenomenet oppklart. Morgenen etter lå fire nybundne

Bofors krok 16 i postkassa, klare til utprøving.

Rått parti

Lars gikk hardt ut og knep kjapt to ørreter. Men da røyene kom i gang rundt øya mi, ble det rått parti. Da klekkingen var over, lå 13 slakteferdige røyer på land. Naboskjæret der Lenth hadde parkert, var uten spor av fiskeblod, selv om nesten like mange røyer hadde hatt orgie i det farvannet.

Frustrasjonen over at røyene ikke tok hans flue fikk mannen fullstendig ut av fatning. At kameraten din serverer varer som fiskene ruller seg over straks det lander på vannflata

Ferskvannets kaniner

Røya er en super matfisk og de fleste vann har bare godt av et større uttak av fisken.

Røye ble satt ut i Elvann i Nordmarka første gang i 1871. Historien forteller om en driftig kar som hadde som mål å øke fiskeproduksjonen i Nordmarka. I hans barndom var det bare ørret og abbor her. Da disse artene som kjent beiter i strandsonen, var mannen overbevist om at introduksjon av en pelagisk fisk som røye ville gi mer fisk i garn, og mynt i pungen.

Han etablerte et lite klekkeri, hentet rogn og melke fra røye i Randsfjorden og klarte etter år med prøving og feiling å få fram noen hundretalls yngel. Disse ble fraktet inn på skauen og satt ut.

Hadde engelsk overklasse, som på den tiden hadde begynt å bruke tid og penger i våre lakseelver, blitt konsultert – ville de neppe ha anbefalt utsetting av verken røye eller sik. De hadde allerede gjort grep for å

begrense harr, sik og gjedde i hjemlige kalkelver i Sør-England. Andre fiskeslag enn ørret og laks var ufisk.

Introduksjonen av røye (og siden sik) her til lands foregikk således uten protester. Via gamle bygdefortellinger får man inntrykk av at fisket på disse nyintroduserte artene var svært godt de første tiårene etter at utsettingene startet.

Men initiativtakeren ante ingen ting om de langsiktige konsekvensene av sine handlinger. Røye og sik er ferskvannets kaniner med en formidabel reproduksjonsevne. Uten tung predasjon blir de fort mange og tynne. Det tok ikke mange årene før disse artene spredte seg i til hele Nordmarka. I dag er de store Markavannene smekk fulle av kulepennrøyer og småsik, uinteressante for sportsfiskere.